

Brussel, 23 mei 2025
(OR. en)

9288/25

ESPACE 40
PROCIV 58
IPCR 37

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	23 mei 2025
aan:	de delegaties

nr. vorig doc.:	8343/25
-----------------	---------

Betreft:	Gebruik van satellietgegevens, met name van aardobservatieconstellaties, voor civiele bescherming en crisisbeheersing – Conclusies van de Raad (23 mei 2025)
----------	--

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over het gebruik van satellietgegevens, met name van aardobservatieconstellaties, voor civiele bescherming en crisisbeheersing, die de Raad op 23 mei 2025 tijdens zijn 4097e zitting heeft goedgekeurd.

**CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER HET GEBRUIK VAN SATELLIETGEGEVENS,
MET NAME VAN AARDOBSERVATIECONSTELLATIES, VOOR CIVIELE
BESCHERMING EN CRISISBEHEERSING**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN

- A. De conclusies van de Raad van 28 mei 2021 over “de Nieuwe Ruimte voor de mens”¹, waarin de nieuwe mogelijkheden worden onderkend die de beschikbaarheid en toegankelijkheid van hogeresolutiegegevens bieden om de convergentie van aardobservatie en artificiële intelligentie (AI) te bevorderen met het oog op een beter vermogen om niet-technische gebruikers oplossingen aan te bieden en zo de Europese burgers tot voordeel te zijn;
- B. De conclusies van de Raad van 10 juni 2022 over “Copernicus in de periode tot 2035”², waarin aardobservatiegegevens, onder erkenning van de nieuwe milieu-uitdagingen, nadrukkelijk worden aangemerkt als kritiek voor de veiligheid, autonomie en veerkracht van de EU, daarbij beklemtonend hoe belangrijk het is de diensten en vermogens voor ruimteveiligheid toe te rusten met nieuwe digitale technologieën, met inbegrip van AI, en waarin wordt bevestigd dat Copernicus een civiel, operationeel en gebruikersgericht door de EU geleid programma is, gebaseerd op een opendatabeleid, ter ondersteuning van de Green Deal, de digitale transitie en civiele veiligheid;
- C. De conclusies van de Raad van 13 november 2023 over de EU-ruimtestrategie voor veiligheid en defensie³, waarin wordt benadrukt dat het gebruik van de ruimte voor veiligheid en defensie moet worden verbeterd door de ruimtedimensie meer in andere domeinen te integreren, en waarin tevredenheid wordt geuit over de beoordeling van opties voor de ontwikkeling van een potentiële nieuwe overheidsdienst voor aardobservatie van de EU die bestaande en geplande vermogens zou aanvullen, zou inspelen op vastgestelde behoeften en rekening zou houden met bestaande initiatieven;

¹ Doc. 8956/21.

² Doc. 10070/22.

³ Doc. 14512/23.

- D. De conclusies van de Raad van 23 mei 2024 over “Versterking van het concurrentievermogen van de Europa door middel van ruimtevaart”⁴, waarin wordt gewezen op het groeiende belang van ruimtevaart voor veel sociaal-economische uitdagingen en beleidskwesties, waaronder het verzamelen van gegevens om een dieper inzicht te krijgen in en zich beter voor te bereiden op klimaatverandering;
- E. De conclusies van de Raad van 29 november 2024 over “Tussentijdse evaluatie van het ruimtevaartprogramma van de Europese Unie”⁵, waarin wordt benadrukt dat, gezien de toenemende risico’s, onder meer in verband met cyberbeveiliging, iets moet worden gedaan aan de toenemende bedreigingen voor de veiligheid en veerkracht van de onderliggende infrastructuur van kritieke EU-diensten, met inbegrip van ruimtevaartactiva;

I. Inleiding

1. IS ZICH BEWUST VAN de dynamische ontwikkeling van ruimtevaarttechnologieën, met name aardobservatieconstellaties, en ERKENT het aanzienlijke potentieel van een gecoördineerd gebruik van satellietgegevens en -diensten om de veerkracht te vergroten; dergelijke gegevens en diensten zouden een cruciale aanvulling kunnen vormen op de ondersteuning van de lidstaten en de respons op Unieniveau bij het versterken van de kaders voor crisisbeheersing, het verbeteren van de veiligheid van burgers, en het anticiperen op en aanpakken van zowel natuurlijke als door de mens veroorzaakte dreigingen; HERINNERT ER in dit geval AAN dat de bevoegdheden van de lidstaten, onder meer op het gebied van nationale veiligheid en defensie, en hun soevereine besluit om gevoelige ruimtevaartgegevens te delen, volledig moeten worden geëerbiedigd;
2. ERKENT de bestaande programma’s en instrumenten ter ondersteuning van crisisbeheersing en civiele bescherming, met inbegrip van de Copernicus-diensten, en STEUNT de verdere ontwikkeling ervan; ZIET IN dat AI op het gebied van aardobservatie weliswaar snelle vorderingen maakt, maar dat de capaciteiten ervan ongelijk verdeeld blijven over de sectoren en dat menselijke deskundigheid van cruciaal belang blijft voor gegevensvoorbereiding en -validering en besluitvorming;

⁴ Doc. 10142/24.

⁵ Doc. 16128/24.

3. ONDERSTREEPT de noodzaak om de samenwerking zowel tussen de lidstaten als met de EU te intensiveren, bestaande of geplande vermogens te benutten, met inbegrip van nationale infrastructuur en projecten, gebruik te maken van commerciële gegevens en uiteindelijk, waar nodig, nieuwe oplossingen te ontwikkelen voor de efficiënte verzameling, verwerking, analyse, uitwisseling en verspreiding van satellietgegevens van alle beschikbare publieke en particuliere satellieten, met name aardobservatiesatellieten, zoals die van Copernicus, nu we geconfronteerd worden met steeds complexere uitdagingen als gevolg van klimaatverandering, natuurrampen en door de mens veroorzaakte en humanitaire crises, waaronder migratie, die de stabiliteit en veiligheid binnen Europa en daarbuiten aantasten;
4. BENADRUKT dat het belangrijk is AI toe te passen, wat ook nu reeds zorgt voor betere dreigingsidentificatie en -voorspelling en realtime-monitoring van crisissituaties en zo bijdraagt tot de Europese veerkracht en paraatheid; ERKENT dat capaciteitsopbouw, een brede verspreiding van aardobservatiegegevens voor territoriaal beheer en crisisbeheersing, en instrumenten die – onder meer via het gebruik van AI – technische belemmeringen en complexiteit wegwerken en aldus efficiëntere acceptatie door gebruikers in de hand werken, nodig zijn om de besluitvorming te verbeteren en realtime situationeel bewustzijn in crisisresponsscenario's te faciliteren; en IS in dit verband INGENOMEN met de werkzaamheden die zijn verricht binnen het Copernicus-ecosysteem van dataruimten;

II. Voordelen van een gecoördineerd gebruik van satellietgegevens voor veerkracht en paraatheid

5. ERKENT dat gecoördineerde, bijna-realtime toegang tot satellietgegevens, met inbegrip van satellietgegevens met hoge resolutie, die zijn afgestemd op specifieke behoeften met betrekking tot potentieel bedreigende gebeurtenissen, de EU en haar lidstaten in staat stelt sneller te reageren op crisissituaties, zoals natuurrampen en bedreigingen voor het milieu of de volksgezondheid; de lopende en verdere ontwikkeling van nieuwe ruimtesystemen – in het bijzonder Copernicus en door de lidstaten beheerde en commerciële aardobservatieconstellaties in Europa – biedt de mogelijkheid om activiteiten verder te coördineren, latentie te verminderen en gegevens te integreren van verschillende platformstations op grote hoogte, atmosferische ballonnen met een lange vaarduur, drones en satellieten, wat een snelle verstrekking van operationele informatie en een kortere herhaaltijd zal opleveren – essentieel voor vroegtijdige waarschuwing en noodrespons bij grootschalige natuurbranden, overstromingen en aardbevingen;

6. MERKT OP dat met ruimtesystemen ondersteunde systematische milieumonitoring het mogelijk maakt gevaren en milieurisico's te voorspellen, vroegtijdig op te sporen en in te schatten, ook in gebieden die gevoelig zijn voor klimaatverandering of natuurrampen, waardoor burgers, alsook kritieke infrastructuur en economische middelen en activa rechtstreeks beter worden beschermd;
7. ERKENT het belang en het onderbenutte potentieel van satellietgegevens voor het identificeren en opsporen van risico's, waaronder potentiële economische schade, milieuvervuiling, natuurgevaren zoals overstromingen en natuurbranden, aantasting van land, bossen en natuurlijke rijkdommen, irreguliere migratiestromen, volksgezondheidskwesties en andere fenomenen die de levenskwaliteit in de Unie aantasten; ONDERSTREEPT dat regelmatige en nauwkeurige updates over veranderingen in het milieu nuttig zijn voor het nemen van preventieve maatregelen, waardoor lidstaten beter voorbereid zijn om het welzijn van hun burgers op lokaal en regionaal niveau te beschermen, en IS VERGENOEGD OVER het feit dat de Copernicus-component van het EU-ruimtevaartprogramma, als civiel beheerd aardobservatiesysteem, een cruciale faciliterende rol speelt bij de wereldwijde monitoring en beveiliging van het milieu, met inbegrip van rampenbeheersing; BENADRUKT in dit verband het belang van synergieën met andere EU-ruimtevaartinitiatieven, met inbegrip van de verschillende onderdelen van het EU-ruimtevaartprogramma, het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, het initiatief Bestemming Aarde, en projecten voor tweeërlei doel, zoals de potentiële toekomstige nieuwe overheidsdienst voor aardobservatie; NEEMT NOTA VAN de relevante programma's van het Europees Ruimteagentschap, waaronder programma's ter ondersteuning van crisisbeheersing, milieumonitoring, en geavanceerde aardobservatievermogens; IS ZICH BEWUST VAN de bestaande vermogens van commerciële constellaties; en BENADRUKT dat overlappingen moeten worden vermeden en volledige complementariteit moet worden gewaarborgd om de Europese veerkracht en paraatheid verder te versterken;
8. BENADRUKT dat het gecoördineerd beheer van ruimtevaartgegevens samenwerking over grenzen heen en tussen verschillende actoren op het niveau van de Unie en de lidstaten vergt, en deze tegelijkertijd bevordert, waardoor het mogelijk wordt wederzijdse steun te bieden en solidariteit te betonen bij de respons op zowel Europese als wereldwijde crises, met name wanneer er sprake is van gedeelde natuurlijke en door de mens veroorzaakte dreigingen;

9. NEEMT NOTA VAN de steun die de veiligheidsdienst van Copernicus verleent aan gebruikers in de veiligheidssector met operationele vermogens op het gebied van grensbewaking, maritiem toezicht, en de ondersteuning van externe en veiligheidsacties van de EU, alsook van de steun die de dienst van Copernicus voor het beheer van noodsituaties verleent aan gebruikers in de civiele veiligheidssector en het Uniemechanisme voor civiele bescherming; en NEEMT NOTA VAN de bestaande commerciële bijna-realtimediensten voor beveiligingsdoeleinden;

III. Het gebruik van AI bij de analyse van satellietgegevens met het oog op veerkracht en paraatheid

10. ERKENT dat AI een steeds belangrijkere rol speelt bij de snelle verwerking en analyse van grote datasets uit satellietwaarnemingen en het mogelijk maakt risicogebieden automatisch in kaart te brengen en patronen en anomalieën te onderscheiden, en dat de integratie van satelliet- en aanvullende gegevens, met name beelden gemaakt door platformstations op grote hoogte of drones, ervoor zorgt dat de resulterende informatie een veel grotere operationele waarde heeft; MERKT OP dat AI-toepassingen bijdragen tot snellere besluitvormingsprocessen en een doeltreffendere toewijzingen van middelen, wat van cruciaal belang is in crisissituaties waarin veel op het spel staat;
11. BENADRUKT het belang van digitale tweelingen en algoritmen voor machinaal leren bij het voorspellen van potentiële crises, zoals overstromingen, branden, droogtes en migratiestromen, alsook meervoudige crises en crises met een cascade-effect, aangezien de analyse van historische satellietgegevens en langetermijntrends door AI het vermogen vergroot om verwachte crises die de veiligheid en het welzijn van de EU-burgers en de veerkracht van de Europese samenlevingen bedreigen, te voorspellen en in kaart te brengen; NEEMT KENNIS VAN de rol van de Commissie, het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma, het Europees Ruimteagentschap en andere entiteiten die belast zijn met de uitvoering van Copernicus, waaronder de Europese Organisatie voor de Exploitatie van Meteorologische Satellieten, het Europees Milieuagentschap, Frontex, het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid, het Satellietcentrum van de Europese Unie, het Europees Centrum voor weersvoorspellingen op middellange termijn, en Mercator Ocean International, alsook nationale operatoren, bij het ondersteunen van lidstaten bij de verwerking, analyse en verspreiding van deze gegevens, waaruit onderzoekers, beleidsmakers en industrieën toepasbare inzichten kunnen halen voor geïnformeerde besluitvorming in situaties waarin veel op het spel staat;

12. ZIET UIT naar de uitvoering en handhaving van de AI-verordening⁶ met betrekking tot AI-oplossingen voor de analyse van satellietgegevens, en met name naar een strikte naleving van normen inzake gegevensbescherming en -beveiliging; ONDERSTREEPT in dit verband dat AI-oplossingen moeten worden onderworpen aan een streng regelgevingskader, waaronder voor testen, evaluatie en validering, om de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en operationele doeltreffendheid van crisisbeheersingstoepassingen te waarborgen, bijvoorbeeld om te waken over de integriteit van gegevens in het licht van opkomende dreigingen zoals deepfake geografische beeldvorming;

IV. Uitdagingen en aanbevelingen

13. ONDERSTREEPT dat het bij het ontwikkelen van de infrastructuur voor satellietgegevens belangrijk is ervoor te zorgen dat deze wordt geïntegreerd in of interoperabel is met bestaande systemen en dat gestandaardiseerde gegevensformaten en uitwisselingsprocedures worden gebruikt, aangezien het doeltreffende gebruik van satellietgegevens afhankelijk is van interoperabiliteit tussen de systemen van de Unie en de lidstaten en toegankelijke gedeelde middelen; BEVEELT daarom AAN dat de betrokken lidstaten gebruikmaken van bestaande benchmarks en normen en zo nodig uniforme normen vaststellen en initiatieven gericht op het harmoniseren van procedures ondersteunen, en tegelijkertijd de toegankelijkheid en acceptatie van uitkomsten op basis van ruimtevaartgegevens in de hele Unie bevorderen;
14. BENADRUKT dat het belangrijk is systemen voor de verzameling en verwerking van satellietgegevens te behoeden voor cyberdreigingen teneinde kritieke infrastructuur te beschermen en de beschikbaarheid en integriteit van gegevens en de continuïteit van de toegang tot gegevens te waarborgen, en ROEPT OP tot het implementeren van oplossingen voor een betere bescherming van gevoelige gegevens en de actieve monitoring van potentiële risico's om eventuele incidenten of aanvallen te beperken, rekening houdend met de vereisten van de cyberbeveiligingswetgeving van de Unie die van toepassing is op de ruimtevaartsector, met inbegrip van de NIS 2-richtlijn⁷;

⁶ Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (PB L, 2024/1689, 12.7.2024).

⁷ Richtlijn (EU) 2022/2555 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 910/2014 en Richtlijn (EU) 2018/1972 en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2016/1148 (NIS 2-richtlijn) (PB L 333 van 27.12.2022, blz. 80).

15. ONDERSTREEPT het belang van onderzoeks-, ontwikkelings- en opleidingsactiviteiten voor geavanceerde technologieën met betrekking tot het aardsysteem (geosfeer, biosfeer, cryosfeer, hydrosfeer en atmosfeer), zoals de verwerking van big data, de integratie van satelliet- en luchtgegevens, machinaal leren en voorspellende modellen om het volledige potentieel van AI voor het vergroten van de veerkracht en de efficiëntie bij de analyse van satellietgegevens uit te buiten, en ten volle gebruik te maken van krachtige computervermogens en van AI-fabrieken om start-ups en kleine en middelgrote ondernemingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van toepassingen op basis van aardobservatiegegevens; MERKT OP dat het bevorderen van bewustzijn en educatie over use cases van satellietgegevens ertoe zal leiden dat relevante belanghebbenden er meer gebruik van zullen maken, en BENADRUKT dat er moet worden ingezet op samenwerking tussen de publieke sector, de academische wereld en de industrie om innovatie op het gebied van veerkrachtbevorderende oplossingen aan te jagen en de vraag naar aardobservatiegegevens van satellieten te stimuleren;

V. Volgende stappen

16. ERKENT het belang van een gecoördineerd gebruik van satellietgegevens, met name van publieke en particuliere aardobservatieconstellaties, en de rol ervan bij het vullen van lacunes in de informatie over de aarde; VERZOEKT de Commissie en de lidstaten deze aanpak te beginnen toepassen in lopende en toekomstige acties, omdat dit een aanzienlijke impuls zal geven aan de inspanningen ter versterking van de veerkracht en paraatheid op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing, waardoor EU-burgers beter beschermd zullen zijn en de interoperabiliteit en het concurrentievermogen van Europese operatoren zal worden bevorderd;
17. IS INGENOMEN MET de gestage integratie van AI, met inbegrip van machinaal leren en gegevensverwerking aan boord, om een efficiëntere gegevensverwerking mogelijk te maken en de voorspellende capaciteiten te versterken, hetgeen cruciaal is gezien het toenemende aantal uitdagingen en risico's met gevolgen zowel in Europa als wereldwijd;
18. BENADRUKT dat het belangrijk is de interoperabele satellietinfrastructuur voor gegevensuitwisseling te ondersteunen, gemeenschappelijke normen vast te stellen met het oog op de integratie van gegevens en diensten van commerciële, nationale en EU-initiatieven, en te zorgen voor de implementatie van robuuste en risicogebaseerde cyberbeveiligingsmaatregelen, en BESCHOUWT deze conclusies als een cruciale stap in de richting van meer veerkracht, paraatheid, veiligheid en stabiliteit in heel Europa en doeltreffendere crisisbeheersing, met inachtneming van de burgerrechten en waarborging van gegevensbescherming.